

Egne noter:

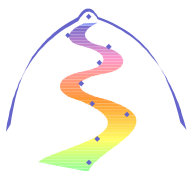

Videnscenter for amning af børn med specielle behov
Børneafdelingerne
Rigshospitalet
Blegdamsvej 9
2100 København Ø

Telefon Børneklubben 3082: 35 45 30 82
Børnekirurgisk klinik 4053: 35 45 40 53
Hjerterafsnit for børn 4144: 35 45 41 44
Web: www.ammevidenscenter.dk

Forfattet august 2007 af:
Ragnhild Måstrup og Karin Jeppesen

Amning, når dit barn skal opereres

Information til forældre

Videnscenter for amning af børn med specielle behov
Børneafdelingerne

Indhold

Før operationen.....	side 3
Efter operationen.....	side 4
Hvis barnet ikke vil tage brystet.....	side 6
Specielt for børn, der er opereret for læbespalte.....	side 8
Specielt for børn, der er opereret i tarmen.....	side 9
Specielt for børn efter hjerteoperation.....	side 10

Generelt om amning og operation

Når dit barn skal opereres, er det vigtigt at du holder din produktion af mælk ved lige med udmalkninger. Du skal malke ud, indtil dit barn spiser al sin mad hos dig.

Før operationen

Dit barn

Barnet skal faste, fordi det skal i narkose.

Hvor længe dit barn skal faste afgøres af narkoselægen, og er afhængigt af, hvad barnet spiser. Generelt må dit barn få modermælkserstatning eller skemad (mos, grød mm) indtil 6 timer før operationen, må blive ammet indtil 4 timer før operationen og må få sukkervand indtil 2 timer før operationen.

Din mælk

I de timer, hvor barnet ikke må blive ammet, er det vigtigt, at brystet bliver tømt med samme intervaller, som når du ammer, for at din mælkemængde ikke falder.

Da barnet ofte ikke kan sutte lige efter operationen, er det en god idé at malke ud, mens dit barn bliver opereret, især hvis du ikke har gjort det inden operationen, eller hvis operationen tager lang tid.

Du kan malke ud med hånden eller med en elektrisk brystpumpe. Personalet vil vise dig, hvordan man gør.

Efter operationen

Dit barn

Børn, der har været i narkose, kan generelt hurtigere tåle modermælk end de kan tåle sukkervand eller modermælkserstatning, fordi modermælken er nemmere at fordøje.

Det er forskelligt, hvor hurtigt børn bliver friske og får lyst til at spise igen efter en operation. Hvis dit barn vil, må du gerne amme på opvågningsafdelingen – med mindre du har fået andet at vide. Nogle børn er utilpasse efter operationen, og har kun lyst til at spise lidt ad gangen, nogle børn spiser oftere, andre ikke så tit.

Ammede børn kan blive påvirkede af operationen og narkosen, så de har sværere ved at finde ud af at tage fat ved brystet de første gange efter operationene. Du kan gøre det nemmere for dit barn at tage fat, hvis du gør følgende:

- starter med at tilbyde favoritbrystet (hvis dit barn har sådan et).
- bruger en ammestilling, så dit barn ikke ligger på operationssåret.
- om muligt bruger favorit-ammestillingen de første gange efter operationen.
- tilbyder dit barn brystet mens barnet stadig er dødsigt, dvs. med det samme efter operationen, eller når dit barn er søvnigt.
- malker lidt ud før du lægger barnet til, hvis brystet er for spændt.
- sidder godt og afslappet med dit barn så tæt ind til dig, som operationssåret tillader.
- Giver dit barn meget nærhed efter operationen.

Nogle børn er trætte i lang tid efter operationen, her er det vigtigt ikke at stille for store forventninger til barnet, men give barnet mulighed for at sutte lidt på brystet, når det er vågent. Når barnet ikke har kræfter til at sutte, kan du sidde med dit barn hud-mod-hud og give det nær kontakt i nogle timer ad gangen. Find en stilling, hvor operationssåret ikke generes.

Vær tålmodig, hvis du får problemer med amningen. Det ordner sig, men kan tage lidt tid. Spørg personalet om hjælp.

Hvis dit barn bliver for ked af det, må du prøve at bryde cirklen og trøste barnet i en anden stilling, inden du lægger til igen. Det er ikke en god idé at lægge barnet til brystet, mens det skriger.

Hvis operationssåret er på brystet eller maven, må barnet ikke ligge over din skulder, når det skal bøvse. I stedet kan barnet ligge på siden op ad dig, eller du kan sidde med barnet på dit skød og støtte barnets ryg og hoved, så barnet holdes udstrakt..

Din mælk

Hvis du synes, at dit barn ikke spiser ligeså meget, som det plejer, skal du malke ud efter barnet har spist.

Du skal også malke ud i dagene efter operationen, hvis dit barn ikke spiser så ofte, som det plejer – her kan du evt. nøjes med at malke ud fra det ene bryst, så der er mælk parat i det andet, hvis dit barn bliver sultent kort efter, du har malket ud.

Næsten halvdelen af mælken bliver gendannet i løbet af den første time efter brystet er tømt, og 2 timer efter er ca. 75 % gendannet.

Du skal i det hele taget malke ud, indtil dit barn er helt i topform og spiser, som det plejer.

Hvis barnet ikke vil tage brystet

Nogle børn vil i begyndelsen ikke tage brystet. Du kan altid spørge personalet til råds, men her er nogle forslag til, hvad du kan gøre for at få amningen i gang igen.

Trøst dit barn

Hvis dit barn er utålmodigt, uroligt og ikke vil tage brystet, skal du først trøste dit barn, inden du prøver igen. Du bør ikke lægge dit barn til, når det skrider. Tving ikke dit barn til brystet, men vent til det igen bliver roligt.

Selvom dit barn ikke vil tage brystet, er det vigtigt, at du lægger det til hver gang det vågner. Du kan evt. amme, mens du vugger dit barn eller mens du går rundt.

Du bør lægge dit barn til ved de første sulttegn, f.eks. straks det vågner, gerne mens det stadig er søvnigt. Det er vigtigt at dit barn ikke når at blive for sultent.

Lok dit barn

Stimuler nedløbsrefleksens inden du lægger dit barn til, så mælken allerede løber, det kan du gøre ved at nulre brystvorten eller massere brystet blidt.

Lok med nogle dråber mælk.

Du kan også give dit barn lidt mælk på ammesugerør eller kop, inden du lægger det til brystet (spørg personalet hvordan). Når dit barn har lidt mælk i maven, har det måske mere ro til at lære at sutte ved brystet.

Kontakt

Giv dit barn ekstra opmærksomhed og kontakt. Pas på at hvert måltid ikke bliver en kamp. Hvis dit barn oplever, at alle vågne minutter drejer sig om at blive

overtalt til at tage fat, kommer man let ind i en ond cirkel.

Du kan "begynde forfra" med hud-mod-hud kontakt så mange timer i døgnet som muligt. (dit barn har kun ble på og ligger op ad din bare mave/mellem brysterne). Pas på at dit barn ikke ligger på operationssåret, læg det evt. på siden, men stadig op ad dig.

Under hud-mod-hud kontakt får dit barn den tætte kontakt uden krav om at tage fat, barnet slapper af, og får positive input på lugte- og følesansen. Du får ro i sjælen, når dit barn slapper af hos dig, og det kan styrke dig og din tålmodighed.

Du får mere mælk, når dit barn ligger hud-mod-hud hos dig. Når du har dit barn tæt op ad dig, kan du mærke de første tegn på, at det er sultent, så kan du forsøge at lægge dit barn til brystet, mens det stadig er søvnigt.

Undgå flaske, vær tilbageholdende med sut og suttebrik.

Nogle børn har en sonde efter operation, som de får mad i, indtil de kan spise selv.

Andre børn kan spise det meste selv ved brystet.

Hvis dit barn skal have ekstramad, kan du give det med ammesugerør, kop eller sonde (spørg personalet hvordan). Undgå at give ekstramaden på flaske, da barnet sutter med forskellige teknikker på bryst og flaske, og det kan gøre det sværere for barnet, at sutte korrekt på brystet. Det samme gælder suttebrik og narresut. Du kan naturligvis bruge sutten til trøst, når dit barn skrider, hvis ikke andet hjælper, eller hvis dit barn ikke må få mad.

Hvis barnet ikke svøber korrekt om brystet, kan fingermadning hjælpe barnet til at holde tungen i korrekt position. Det er ligesom ammesugerør og bruges hvis barnet skal have ekstra mad. Spørg personalet.

Specielt for børn, der er opereret for læbespalte

Efter læbeoperation kan barnet have en gazetampon i næsen i den opererede side. Det kan gøre det sværere for barnet at få luft, mens det spiser, og barnet vil slippe brystet oftere.

Overlæben er bedøvet i 6-12 timer. Det kan gøre det lidt sværere for barnet at føle, om det har godt fat ved brystet.

Dit barn får smertestillende medicin efter operationen. Det er ikke skadeligt for dit barn at bruge munden, derfor må barnet gerne sutte selvom såret bevæger sig imens.

Der kan pible en dråbe blod ud fra såret, men det er normalt og har ingen betydning for, hvor hurtigt såret heler op.

Børneklinikken 3082
HovedOrtoCentret
Rigshospitalet
Tlf: 35 45 30 82

Specielt for børn, der er opereret i tarmen

Lægen fortæller, hvornår dit barn igen må få mad i maven. Modermælk er skånsomt for maven. Hvis dit barn i en længere periode efter operationen ikke må spise, er det vigtigt at "lege måltider" flere gange om dagen: Sid med dit barn i armene tæt ind til dig, og lad det sutte på narresutten imens. Tal til barnet, prøv at få øjenkontakt og nus det, som i en ammesituation.

I øvrigt er det vigtigt, at dit barn bruger munden på en rar måde, når det ikke må spise: Giv barnet sutten tit, leg med sutten på barnets læber og lad dit barn sutte på sine hænder. Formålet er, at dit barn skal få nogle positive oplevelser med munden – de oplevelser, som andre børn får, når de spiser.

Så snart dit barn må få en ganske lille smule mad, kan du give nogle dråber modermælk i munden, når I "leger måltider". Aftal med lægen, om det er OK, at du lægger dit barn til umiddelbart efter, du har malket ud, så får dit barn lov til at sutte på brystet uden at få særlig meget mælk.

Børnekirurgisk klinik 4053
Juliane Marie Centret
Rigshospitalet
Tlf: 35 45 40 53

Specielt for børn efter hjerteoperation

Efter operationen kommer dit barn på intensivafdeling 4141 så længe, det har brug for hjælp til vejtrækningen. Når dit barn ikke længere har brug for intensiv behandling, overflyttes I til Hjerтеаfsnit for børn 4144.

Efter operationen er dit barn udstyret med forskellige elektroder og overvågningsudstyr, bl.a. en sonde i næsen, som kan genere, når barnet skal sutte ved brystet. De mange ledninger kan gøre det vanskeligt for dig at lejre dit barn godt ved brystet. Personalet vil vejlede dig i at lægge barnet til, så det ligger bedst i forhold til udstyret og brystet, og får de bedste betingelser for at sutte hos dig.

Nogle børn (de mindste), er trætte efter operationen, og der kan gå nogle dage, hvor de bare hygger ved brystet, uden af spise særlig meget. Det er OK, fortsæt med at give barnet mulighed for at sutte ved brystet. Jo flere gange barnet tilbydes brystet og øver sig, jo bedre vil barnet kunne sutte, når det bliver frisk nok.

Jo bedre dit barn får det, des mindre overvågningsudstyr har det brug for, barnet bliver mere afslappet og amningen går som regel bedre og bedre. Efterhånden som dit barn spiser mere ved brystet, får det mindre mad igennem sonden, og kan forsøge at spise helt uden at få ekstramad i sonden - enten om dagen eller hele døgnet.

Det kan tage fra dage til uger, inden dit barn kan spise al sin mad selv. Hvis barnet ligger kort tid i respirator, er barnet som regel også kort tid om at lære at spise - og omvendt.

En undersøgelse på vores afdeling i 2004 viste at hjerteopererede børn blev ammet i længere tid end danske børn i gennemsnit blev ammet. Jeres anstrengelser nytter!

Det er ikke mere anstrengende for dit barn at sutte på bryst end på flaske, snarere tværtimod viser en amerikansk undersøgelse.

Hjerтеаfsnit for børn 4144
Juliane Marie Centret
Rigshospitalet
Tlf: 35 45 41 44